

РОЛЬ КОМІСІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ООН В КОДИФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

В загальному, під кодифікацією міжнародного права розуміють процес систематизації чинних міжнародно-правових норм за різними критеріями, яка здійснюється шляхом встановлення, та точного формулювання змісту діючих норм, узгодження їх одна з одною та усунення наявних протиріч, скасування застарілих положень та заміну їх новими, а також заповнення прогалин у міжнародній правовій системі.

Здійснюється кодифікація міжнародного права – суб'єктами міжнародного права. Відомо, що практичною діяльністю з кодифікації міжнародного права в рамках ООН займається Комісія міжнародного права, або як ще її називають – Комісія з прогресивного розвитку і кодифікації міжнародного права. Вона є допоміжним органом Генеральної Асамблеї ООН, їй підзвітна та підконтрольна. До її складу входять 34 члени юриста-міжнародника «які користуються визначним авторитетом в галузі міжнародного права». Члени Комісії обираються Генеральною Асамблеєю ООН із числа осіб, внесених в список за пропозицією уряду держав-учасниць ООН на 5 річний термін і виступають в ній особисто. Цікаво, що відповідно до Положення «Про Комісію міжнародного права» до складу комісії не мають права входити 2 громадянина однієї держави. Комісія проводить свої сесії щорічно. Місцеперебування Комісії міжнародного права ООН є місто Женева, що у Швейцарії [http://www.un.org/russian/law/ilc/ilc_statute.htm].

Роль Комісії міжнародного права ООН в кодифікації міжнародного права, полягає в тому, що завдяки їй здійснюється прогресивний розвиток міжнародного права, через створення нею кодифікаційної роботи, в основному, в питаннях пов'язаних з міжнародним публічним правом, та в окремих випадках, з міжнародним приватним правом. Кодифікаційні роботи даної комісії реалізуються шляхом, узгодження міжнародно-правових норм, та усунення протиріч між ними, скасуванням тих норм які втратили чинність з розвитком міжнародного права, та заміну подібних положень новими міжнародного права.

Як вже зазначалося, Комісія міжнародного права ООН займається переважно питаннями міжнародного публічного права, але вона розглядає і питання приватного права. В основному Комісія займається підготовкою проектів статей і конвенцій спрямованих на кодифікацію міжнародного права, та, зокрема, здійснює кодифікаційну роботу, щодо прогресивного розвитку окремих проблем або галузей міжнародного права.

Комісія здійснює співпрацю з урядами держав-членів ООН. Уряди грають важливу роль на кожному етапі роботи Комісії міжнародного права по кодифікуванню і прогресивному розвитку. У індивідуальному порядку вони надають інформацію на початку роботи Комісії і роблять зауваження по підготовлених нею проектах колективно, приймають рішення в окремих випадках відносно порядку черговості роботи і у всіх випадках – по отриманих результатах [<http://www.un.org/russian/law/ilc/facts.htm>].

За власною ініціативою Комісія міжнародного права робить огляд усіх галузей міжнародного права з метою вибору тем для кодифікації міжнародного права. Так, на початку своєї роботи вона звертається до урядів держав-членів ООН із проханням направити їй тексти законів, судових рішень, договорів, дипломатичного листування та інших документів, необхідних для глибокого і докладного вивчення питання, що підлягає кодифікації. Після цього Комісія вивчає дані НПА, і безпосередньо приступає до кодифікаційної роботи. Далі передбачається видання документа Комісії, у якому містяться проекти статей або конвенцій разом із пояснювальними і допоміжними матеріалами й інформацією по даному питанню. Цей документ направляється урядам держав-членів ООН від імені Комісії міжнародного права з проханням представити з приводу нього свої зауваження, якщо це має місце. Згодом Комісія враховує ці зауваження урядів при упорядкуванні остаточного проекту, що рекомендується в Генеральній Асамблеї ООН для прийняття відповідного рішення.

Прохання Генеральної Асамблеї ООН розглянути те чи інше питання виконуються Комісією в першу чергу.

Також варто зазначити, що провідною роллю Комісія є те, що вона постійно працює над проблемами звичаєвого міжнародного права, і з цією метою збирає, вивчає та публікує документи, які стосуються практики держав, а також рішення національних і між-

народних судів з питань міжнародного права та подає відповідні доповіді Генеральній Асамблеї ООН.

На сьогодні, найбільш суттєві результати кодифікаційної роботи досягнуті Комісією в галузі права міжнародних договорів, права міжнародних організацій, дипломатичного і консульського права, міжнародного права в період збройних конфліктів, тощо.

На основі проектів статей, розроблених Комісією, прийнято низку кодифікаційних конвенцій з актуальних питань міжнародного права. Зокрема, на основі проектів Комісії прийняті: Конвенція про відкрите море 1958 року, Конвенція про скорочення без громадянства 1961 року, Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року, Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року, та інші.

Одним з найважливіших напрямів діяльності Комісії міжнародного права є розробка статей про відповідальність держави, міжнародна відповідальність за негативні наслідки дій, не заборонених міжнародним правом, тощо.

На сьогоднішній день, у довгостроковій програмі діяльності Комісії міжнародного права ООН заплановано дослідження таких важливих аспектів міжнародного права, як: права людини; відповідальність міжнародних організацій; вплив збройних конфліктів на міжнародні договори; спільні ресурси морів і океанів; висилка іноземців та інші важливі питання у сфері міжнародного права.

Із всього вище сказаного можна зробити висновок, що Комісія міжнародного права ООН відіграє доволі важливу роль в кодифікації міжнародного права, оскільки завдяки її діяльності здійснюється прогресивний розвиток міжнародного права. У цілому діяльність Комісії міжнародного права оцінюється вельми позитивно, завдяки проведеній нею висококваліфікованій роботі.

Шкраба Ю. В.

студент, Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРОГРЕСИВНИЙ РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: РІЛЬ КОМІСІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ООН

Актуальність даної теми полягає в тому, що на сьогоднішній день існує необхідність підготовки проектів конвенцій з питань, які ще не регулюються міжнародним правом або з яких право ще